

til Belfærd for Familien og for Husholdningen, og dette er et Fortrin. Paa samme Maade forholder det sig med en Del af Mandens egen Arbeidskraft; saaledes komme f. Ex. om Efteraaret de lange ledige Aftentimer, som ellers, — jeg havde nær sagt: mildest talt, — hændyses, hans Husholdning til Gode, idet der er saa meget Arbeide med den hele Behandling af Tobaksbladene, at det, efter hvad jeg har faaet oplyst, meget ofte strækker sig ud til efter Midnat med Arbeidet. Seg mener, at al den Arbeidskraft, som saaledes kan anvendes uden Overanstrengelse — og om Overanstrengelse kan her ikke være Tale, da det er et let Arbeide — er en Vinding for Familien og for Husholdningen. For det Tredie falder det saaledes, at denne Indtægt af Tobaksavl kommer Smaamanden til Gode udi saa god en Stund, som det hedder i Rømpøvsen, idet den falder lige før Vinteren. Han bliver derved sat i Stånd til at gjøre større Indkjøb til Vinterforbrug og faar en Skilling til at gaa den arbejdsløse Tid i Vintermaanederne imøde med. Alle disse Fordele tilfammen have efter min Mening betydelig Vægt. Seg behøver ikke at pege paa, at det baade for Kommunen og for Samfundet er et vigtigt Spørgsmaal. Der er ingen Tvivl om, at Dyrningen af Tobak paa de Steder, hvor der drives Tobaksavl, medvirke til at forebygge yderliggaaende Fattigdom, og det skal endog være en Kjendsgjerning, at den har raadet Bod paa den alleryderste Nød og Elendighed. Seg har en troværdig Mand's Vidnesbyrd for, at man har Exempler paa, at Familier, der i en lang Narværelse have haat Ophold i Fattighuse, nu ved dette Arbeide ernære sig selv. Er dette Tilfældet, hvad jeg ikke har Grund til at tvivle om, saa forekommer det mig, at det er ikke alene i disse Smaafolks, men ogsaa i Kommunens og Samfundets velforstaede Interesse ikke paa den Maade at tage dem Byødet ud af Munden. Seg kan altsaa ikke være med til at stemme for et Lovforslag, der som sagt i Virkeligheden er et skjult Forbud mod Tobaksavl; men jeg vil paa den anden Side heller ikke være med til i noget kjendeligt Omfang at beskytte Tobaksavlens paa, som man kalder det, Statskassens Regning, og saaledes paa en kunstig Maade medvirke til dens videre Udbredelse og Hævdelse, hvor den allerede har vundet et klæffeligt Omfang. Seg skal være villig til at stemme for en Lov, hvis Bestemmelser i Grunden begrænse Tobaksavlens Udbredelse meget betydelig. I og for sig tror jeg nu rigtignok, at det ingen Fare har med den store Udbredelse af Tobaksavl, thi efter, hvad jeg har erfaret, vil det med de nuværende Priser og under de nuværende Forhold være ugjærligt for Jordbeieren at dyrke Tobak, saafremt han skal leie Arbeidskraft til Avlen. Det har altsaa kun Betydning for dem, der raade over en forholdsvis stor Arbeidskraft, en Del ledige Hænder, stærkere eller svagere, store

eller smaa, hvis Arbeidskraft ellers vilde gaa til Spilde. For den kan det betale sig, og derfor skal jeg oprigtig tilstaa, at naar Loven skal tale mig — men det er mere, end jeg kan forlange, at det høie Thing skal tage Hensyn til, hvad der tilfredsstiller mig — saa maatte — jeg vil udtale det frit og aabent, uagtet jeg er overbevist om, at Udfællige, der se noget vel ensidig paa Statskassens Læve, ville gysse ved, hvad der tilfredsstiller mig — saa maatte vi lade § 1, som fritager Lodderne, naar de ialt ikke udgjøre 1 Skjeppe Land geometrisk Maal, for Afgift, i Stedet for denne lille Undtagelse give Num for omtrent følgende Tanke: at en halv Lønde Land og derunder er fri for Afgift af Tobaksavl, og at den næste halve Lønde Land svarer halv Afgift. Saafremt jeg kunde faae disse to Bestemmelser ind i Loven, skal det være mig en sand Fornøjelse at stemme for den. Seg veed meget vel, at der herimod vil indvendes, at derved beskytte vi i Grunden det lille Agerbrug, og det vedkender jeg mig, det gjør man; men jeg gysse ikke saa overmaade meget tilbage for denne Tanke om Beskyttelse, naar den holdes indenfor saa meget maadeholdne Grændser, som der her er Tale om, og saalænge vi beskytte store Fabrikanter, store Kapitalister og rige Aktieselskaber, forekommer det mig, at der ingen Fare er ved at beskytte de smaa Agerbrug paa enkelte Strækninger af Landet, naar de virkelig vise sig saa velgjørende for visse Samfundslag, som jeg har paavist, at Tobaksavlens viser sig. Der vilde altsaa ikke kunne være Tale om, mine Herrer, hvis min Tanke fandt Tilslutning og kunde blive optagen i Loven, at der med nogenstørst Udbytte til Fordel kunde drives Tobaksavl paa større Stykker end paa 1 Lønde Land, hvoraf som sagt den første halve Lønde skal være fri for Afgift, og den anden halve Lønde betale halv Afgift. De allerfleste Husmænd, de, der have en Ko eller to, vilde naturligvis ikke dyrke over en halv Lønde Land med Tobak, men derimod kunde det nok være, at, naar en Gaardmand overlod Jordlodder til 3, 4 jordløse Husmænd eller Anderster, det da kunde løbe op til en Lønde Land i det Hele. Seg kommer derved til endnu til Slutning at gjøre en Bemærkning til § 3. Der staar i Lovforslaget, at Afgiften skal opkræves hos Jordens Bruger; men naar nu Tobaksavlens drives paa den Maade, som jeg før nævnte, at en jordløs Husmand eller Indsidder faar et Stykke Jord overlod af en Gaardmand og besørger Arbeidet, medens Gaardmanden selv besørger Tilberedningen af Jorden, og at de saa dele Udbyttet, saa vil jeg spørge, hvem der er Jordens Bruger? De bruge da Jorden i Fællesskab til Tobaksavl, og det forekommer mig derfor, at der her paa Grund af den efter min Mening noget uklare Udtryksmaade maa tages en nøiere Bestemmelse. — Seg skal altsaa paa det Varmeste lægge Thinget paa Sinde, om vi skal gysse tilbage for den Tanke at beskytte det ganske